

SCENARIUSZ LEKCJI

Imię i nazwisko autora:	Wiesława Markowska
Przedmiot:	Historia sztuki
Temat zajęć:	Autentyczność i nieskrywane emocje w malarstwie Pietera Bruegla
Grupa docelowa:	III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres rozszerzony
Ogólny cel kształcenia:	Wskazanie charakteru twórczości Bruegla jako malarza podejmującego tematykę chłopską, pejzażową i moralizatorską.
Kształtowane kompetencje kluczowe:	Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE z 18.12.2006, Kompetencje kluczowe: 1) porozumiewanie się w języku ojczystym; 5) umiejętność uczenia się; 8) świadomość i ekspresja kulturalna.
Podstawa programowa:	II. Zapoznanie z najwybitniejszymi dziełami w zakresie architektury i sztuk plastycznych. Uczeń: 13. dokonuje opisu i analizy, w tym porównawczej, dzieł z uwzględnieniem ich cech formalnych: c) w malarstwie i grafice: kompozycji, koloru, sposobów ukazania iluzji przestrzeni, kształtowania formy przez światło, w dziełach figuratywnych stopnia oddania rzeczywistości lub jej deformacji; 14. wskazuje środki stylistyczne i środki ekspresji, które identyfikują analizowane dzieło z odpowiednim stylem, środowiskiem artystycznym lub autorem; 15. rozpoznaje w dziele sztuki temat i wskazuje jego źródło ikonograficzne; 17. analizuje dzieła pod względem ikonograficznym, z wykorzystaniem słowników symboli; 18. formułuje samodzielne, logiczne wypowiedzi argumentacyjne na temat dzieł sztuki. 3. umiejscawia dzieła w czasie (wskazuje stulecie powstania dzieł sztuki dawnej, a w przypadku dzieł sztuki nowoczesnej i współczesnej datuje je z dokładnością do połowy wieku), w nielicznych przypadkach, dotyczących sztuki nowoczesnej i współczesnej, zna daty powstania dzieł lub datuje je z dokładnością jednej dekady; 5. wymienia podstawowe gatunki w dziełach sztuk plastycznych, m.in. portret (w tym autoportret, portret psychologiczny i oficjalny), pejzaż (w tym: weduta, marina, pejzaż ze sztafażem), sceny: rodzajowa, religijna, mitologiczna, historyczna (w tym batalistyczna), martwa natura, akt; 7. rozróżnia podstawowe motywy ikonograficzne;

	9. identyfikuje najbardziej reprezentatywne i najszlachetniejsze dzieła na podstawie charakterystycznych środków warsztatowych i formalnych oraz przyporządkowuje je właściwym autorom; III. Zapoznanie z dorobkiem najwybitniejszych twórców dzieł architektury i sztuk plastycznych. Uczeń: 3. sytuuje twórczość artystów powszechnie uznawanych za najwybitniejszych w czasie, w którym tworzyli (z dokładnością do jednego wieku, a w przypadku twórców sztuki nowoczesnej i współczesnej – z dokładnością do połowy wieku) oraz we właściwym środowisku artystycznym; 5. na podstawie przedłożonych do analizy przykładów dzieł formułuje ogólne cechy twórczości następujących twórców: Fidiasz, Poliklet, Praksyteles, Giotto, Jan van Eyck, Hieronim Bosch, Masaccio, Sandro Botticelli, Leonardo da Vinci, Michał Anioł, Andrea Mantegna, Piero della Francesca, Rafael Santi, Giorgione, Tycjan, Jacopo Tintoretto, Pieter Bruegel Starszy, Albrecht Dürer, Hans Holbein Młodszy, Donatello, Filippo Brunelleschi, Andrea Palladio, El Greco, Caravaggio, Gianlorenzo Bernini, Francesco Borromini, Diego Velázquez, Bartolomé Esteban Murillo, Georges de la Tour, Nicolas Poussin, Claude Lorrain, Peter Rubens, Anton van Dyck, Frans Hals, Rembrandt van Rijn, Jan Vermeer van Delft, Antoine Watteau, Jacques Louis David, Jean Auguste Dominique Ingres, Antonio Canova, Berthel Thorvaldsen, Francisco Goya, Eugène Delacroix, Caspar David Friedrich, William Turner, John Constable, Gustave Courbet, Jean François Millet, Eduard Manet, Claude Monet, Edgar Degas, August Renoir, Georges Seurat, Vincent van Gogh, Paul Gauguin, Paul Cézanne, Henri de Toulouse-Lautrec, August Rodin, Gustaw Klimt, Alfons Mucha, Antonio Gaudí, Edward Munch, Henri Matisse, Pablo Picasso, Umberto Boccioni, Wasyl Kandinsky, Piet Mondrian, Kazimierz Malewicz, Marcel Duchamp, Giorgio de Chirico, Salvador Dalí, René Magritte, Marc Chagall, Amadeo Modigliani, Jackson Pollock, Andy Warhol, Roy Lichtenstein, Claes Oldenburg, Francis Bacon, Yves Klein, Niki de Saint Phalle, Christo, Duane Hanson, Victor Vasarely, Alberto Giacometti, Constantin Brancusi, Henry Moore, Le Corbusier, Frank Lloyd Wright, oraz artystów polskich i działających w Polsce (m.in. takich jak: Wit Stwos, Bartłomiej Berrecci, Tylman z Gameren, Dominik Merlini, Bernardo Belotto, Marcelli Bacciarelli, Piotr Aigner, Piotr Michałowski, Artur Grottger, Henryk Rodakowski, Jan Matejko, Józef Chełmoński, Maksymilian i Aleksander Gierymscy, Józef Brandt, Olga Boznańska, Józef Pankiewicz, Władysław Podkowiński, Jan Stanisławski, Leon Wyczółkowski, Henryk Siemiradzki, Xawery Dunikowski, Stanisław Wyspiański, Józef Mehoffer, Jacek Malczewski, Witold Wojtkiewicz, Witkacy, Leon Chwistek i inni przedstawiciele grupy formistów, przedstawiciele grupy Rytm, kapistów i grupy „a.r.”, Tadeusz Makowski, Andrzej Wróblewski, Tadeusz Kantor, Jerzy Nowosielski, Alina Szapocznikow, Władysław Hasiór, Roman Opałka, Magdalena Abakanowicz);
--	---

	8. formułuje samodzielne, logiczne wypowiedzi argumentacyjne na temat twórczości wybitnych artystów. IV. Kształcenie w zakresie rozumienia i stosowania terminów i pojęć związanych z dziełami sztuki, ich strukturą i formą, tematyką oraz techniką wykonania. Uczeń: 6. właściwie stosuje terminy dotyczące opisu treści i formy dzieł sztuk plastycznych.
Cele (szczegółowe) operacyjne:	Uczeń: - identyfikuje dzieła Bruegla na podstawie użytych środków warsztatowych i formalnych; - określa obecność tradycji i nowatorstwa w malarstwie pejzażowym; - omawia twórczość artystyczną; - przyporządkowuje dzieła do miejsc, z którymi są związane; - dokonuje charakterystyki twórczości na tle rozwoju malarstwa pejzażowego; - rozpoznaje w dziele sztuki temat i wskazuje jego źródło; Porównuje twórczość Boscha i Bruegla.
Metody kształcenia:	- praca z tekstem źródłowym; - referowanie materiału; - omówienie materiału ilustracyjnego; - zadania sprawdzające.
Formy pracy:	- indywidualne; - zespołowa (burza mózgów); - grupowa.
PRZEBIEG LEKCJI	
Faza wprowadzająca:	
1. Zapoznanie uczniów z biografią i twórczością artysty (audiobook) 2. Wskazanie inspiracji w malarstwie pejzażowym Bruegla	
Faza realizacyjna:	
1. Podział klasy na grupy i przydzielenie zadań: a. Cechy nowego typu pejzażu przez malarza – grupa I; b. wskazanie inspiracji motywami biblijnymi – grupa II; c. społeczny charakter twórczości artysty – grupa III; d. motywy chłopskie na podstawie wybranych dzieł i przestroga ukryta w obrazach – grupa IV. e. egzystencjalna wymowa obrazów Bruegla – grupa V 2. Prezentacja materiału przez wszystkie grupy. 3. Maraton ćwiczeń - sprawdzenie stopnia wiedzy o umiejętności uczniów w rozwiązywaniu zadań – (praca indywidualna uczniów) – wykonanie ćwiczeń: 4. Wskazanie znaczenia artysty dla manieryzmu.	
Faza podsumowująca:	
1. Tradycja a nowatorstwo malarstwa Bruegla – wskazanie wniosków	

Praca domowa:

1. Porównanie twórczości Boscha i Bruegla (polecenie 2) .